

Riksdagens protokoll

2000/01:66

Onsdagen den 14 februari

Protokoll
2000/01:66

Kl. 9.00 – 10.33
13.00 – 13.11

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 8 februari.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Redogörelse
2000/01:RB1 till finansutskottet

Motioner
2000/01:U6–U8 till utrikesutskottet
2000/01:L7 till lagutskottet

3 § Hållbara Sverige

Hållbara Sverige

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01:MJU10
Hållbara Sverige (skr. 2000/01:38).

Anf. 1 LARS LINDBLAD (m):

Fru talman! Skrivelsen *Hållbara Sverige* som vi ska debattera i dag är en redogörelse från regeringen om ett antal projekt för en ekologiskt hållbar utveckling, eller snarare en beskrivning av verkligheten så som regeringen ser den. Denna beskrivning skiljer sig inte mycket från den årliga redogörelse som görs i budgetpropositionen. Frågan är om inte skrivelsen snarare har bidragit till en sämre miljö än till en bättre. Sakligt sett bidrar den inte till något nytt, men däremot har den påverkat miljön negativt genom den onödiga pappersförbrukningen och all energiförbrukning som har krävts för att skriva, trycka, kopiera, mejla m.m.

Vi moderater har sju reservationer som vi har lagt fram för att vi inte instämmer i riksdagsmajoritetens beskrivning av miljöarbetet. Vi står bakom alla dessa reservationer, men jag väljer att yrka bifall till endast reservationen 2 under punkt 4.

Allemansrätten har vi debatterat ett antal gånger i denna kammare. Det finns i dag inget parti som vill att allemansrätten ska försvinna. Dock

finns det ett par partier, däribland vi moderater, som kräver att allemansrätten inte får missbrukas. Det är ett faktum att det finns individer i Sverige i dag som dragit ut allemansrätten lite väl långt. De använder andras mark eller vatten till att bedriva kommersiell verksamhet. Det är verksamheter som ofta går ut över miljö och natur. Människor känner inte samma ansvar för sådant de själva inte äger. Genom att sätta äganderätten ur spel på detta vis bedrivs det rovdrift på naturen på en del platser. Det mest märkliga är att majoriteten i riksdagen totalt ignorerar problemet. Att Socialdemokraterna aldrig har ansett att äganderätten är en speciellt viktig princip har vi förstått. Det har vi sett många exempel på. Men att man inte uppmärksammar de negativa konsekvenser detta har för miljön är konstigt. Likaså förvånar det mig att Folkpartiet inte delar vår åsikt i denna fråga. Äganderätten borde vara en central del i Folkpartiets politik, men det veckar inte så när det väl kommer till kritan. Varför är det så att vi inte kan ha en gemensam uppfattning i utskottet om att allemansrätten inte ska missbrukas? Vi pekar dessutom på verktyget som kan åtgärda problemet. Regeringen kan använda sig av 12 kap. 6 § i miljöbalken. Det skulle innebära att markägaren ska underrättas och samtycka till att verksamheten bedrivs på dennes mark. Det är en liten förändring som skulle kunna få bort de värsta missbruken.

Fru talman! Även kärnkraftsavvecklingen är ett ämne som har debatterats mycket. Men det förtjänar denna fråga. Som skåning drabbas jag själv av detta. För oss i Skåne är detta en mycket viktig fråga, vilket den också borde vara för hela landet. Att nedläggningen av Barsebäck har fått stor negativ ekonomisk påverkan och har påverkat energiförsörjningen negativt i form av bl.a. effektbrist står väl utom allt tvivel. Men riksdagsmajoriteten försöker att förklara sitt beslut med att det är bra för miljön.

De flesta skåningar vet att det inte är så. Det räcker att ställa sig i Malmö och blicka över Öresund en kall vinterdag. Det är då de danska smutsiga kolkraftverken kör som värst. När vinden ligger på märks stoftet som flyger med vindarna på våra markiser och biltak. De ökade utsläppen motsvarar dessutom 10 000 extra ton koldioxid per dygn i utsläpp. Att kalla stängningen av Barsebäck en miljöåtgärd är inte rimligt och ärligt.

Vi har krävt en miljökonsekvensanalys av stängningen av Barsebäck 1 sedan beslutet att stänga 1:an, framför allt som kunskapsunderlag inför en eventuell stängning av Barsebäck 2. Detta har majoriteten nobbat hela tiden. Troligen är man rädd för resultatet. Är vi de enda som har reagerat för detta? Är det endast en gnällig opposition som obstruerar för att man har förlorat i sakfrågan? Svaret är entydigt nej till de frågorna. Kommissionen, genom miljökommissionären Margot Wallström, har nyligen skickat en formell underrättelse till regeringen. I denna påpekar Wallström tydligt att det faktum att en miljökonsekvensbeskrivning inte utförts tydligt strider mot EG-direktiv. När vi gick med i EU band vi oss vid att följa europeisk lagstiftning. Har då den svenska regeringen begått ett lagbrott genom att inte följa de direktiv som tydligt beskriver en nedläggning av ett kärnkraftverk? Det återstår att se. Min tolkning är att detta är ett solklart brott mot ett tydligt EG-direktiv. Det tråkiga i sammanhanget är att vi har påpekat detta ganska länge men inte fått något gehör för det.

Fru talman! Den gröna skatteväxlingen är en god pedagogik. Att man ska höja skatter på dem som förstör och sänka för dem som bidrar, dvs. skatt på arbete, låter utmärkt. Det finns dock minst två problem med detta. Det ena är att riksdagsmajoriteten tycker att det är mycket bättre att höja skatter än att sänka dem. Den gröna skatteväxlingen har blivit en grå skattehöjning.

Det grundläggande problemet är att trots den goda pedagogiken har dessa två skatter i grunden inget med varandra att göra. Det är en cynisk politik som ser företagen som ett skattekollektiv. Först och främst är det i många fall inte samma företag som får en höjning på miljösidan och en sänkning på skatt på arbete. När man konstruerar en grön skatteväxling har man bara statens ekonomi i fokus, inte företagens ekonomi eller miljön. Inte heller tar man hänsyn till den internationella konkurrenssituationen för enskilda företag. Jag tror dock att vi behöver båda dessa komponenter som växlingen går ut på, dvs. ekonomiska styrmedel för att hantera miljöproblem från företag och betydligt lägre kostnader på arbete. Men att sammankoppla dem är ett misstag.

Det behövs i stället helt nya grepp i genomförandet av miljöpolitiken. Om målsättningen med miljöpolitiken är att vi ska uppnå en långsiktigt hållbar livsmiljö där den biologiska mångfalden värnas är det dags att ompröva för hur gränsvärden och reningskrav sätts. På vissa områden skulle det vara lämpligt att utgå från de nivåer som människa och omgivande miljö långsiktigt tål. En sådan modell skulle innebära en ambitionshöjning i miljöarbetet som i sin tur ställer krav på mer kostnadseffektiva miljöverktyg.

Ett sådant verktyg är handel med överlåtelsebara utsläppsrätter, som på ett dynamiskt sätt använder sig av marknadsekonomins möjligheter samtidigt som miljöns bästa är i fokus.

Erfarenheter från bl.a. USA visar att system med handel med överlåtelsebara utsläppsrätter är mycket effektiva i miljöarbetet. Minskningen av utsläppsrätterna måste ske långsiktigt, och målsättningen att sänka den totala utsläppsmängden måste vara väl känd där de planerade minskningarna är offentliga så att aktörerna på marknaden har tillgång till korrekt information. Dynamiken i systemet är att de tillsynsmyndigheter som ska finnas får kontroll över de totala utsläppen samtidigt som spelreglerna är tydliga för de aktörer som sinsemellan på en fri marknad får köpa och sälja utsläppsrätter.

Den höga kostnadseffektiviteten kommer sig av att reningsinsatserna automatiskt styrs dit det är billigast att rena. Varje aktör ställs inför beslutet att minska sina utsläpp genom ytterligare rening eller att köpa rätten på marknaden till det pris marknaden fastställer beroende på utbud och efterfrågan. För att systemet inte ska vara hämmande på tillkomsten av nya företag kan man reservera en viss procent av de totala utsläppsmängderna till nyetableringar. Det är ett ganska komplicerat system, men det är ett sätt att på marknadsekonomins vis hantera miljön så att de företag som finns på marknaden kan förstå spelreglerna.

Det är troligt att det för många typer av utsläpp är lämpligt att utforma s.k. bubblor på EU-nivå – utsläppsrätter kan också kallas miljöbubblor – och för andra kanske på global eller nationell nivå. Det är viktigt att utnyttja de möjligheter systemet med utsläppsrätter ger såväl inom Sverige som inom EU. Lämpliga områden att börja med på EU-

nivå skulle kunna vara växthusgaser, där man redan har börjat, och försurande utsläpp, som man däremot inte har börjat med. På global nivå skulle systemet med fördel kunna användas för att minska utsläppen av koldioxid. På svensk nivå eller inom Östersjösamarbetet skulle man kunna använda systemet för att på ett kostnadseffektivt sätt begränsa utsläppen av närsalter till Östersjön.

Det är dags att regeringen tar tag i frågan om utsläppsriktor och konkretiserar de tankegångar som finns. Detta får inte endast handla om koldioxid utan borde i större utsträckning handla om även svaveldioxid, kväveoxider, fosfor, m.m. Regeringen borde ta ett initiativ i EU för att driva igenom genomförandet av systemet för att nå ett rättvist och effektivt system även på dessa områden.

Riksrevisionsverket, RRV, har i en rapport kritiserat de lokala investeringsprogrammen och de former för vilka stödet tilldelas kommuner. RRV konstaterar att det finns åtskilliga brister, när det gäller både hittills uppnådda resultat och det sätt på vilket bidragen har administrerats.

I rapporten menar RRV bl.a. att de förväntade miljöeffekterna många gånger har överskattats, att kommunerna tycks söka bidrag mest för att möjligheten finns snarare än för att lösa lokala miljöproblem, att programmen inte varit anpassade för nytänkande och innovationer och att projektens beräknade sysselsättningseffekter har överstigit det verkliga utfallet. Vidare konstaterar man att någon bedömning av om bidragen kan tänkas ha konkurrenssnedvridande effekter inte har gjorts och att detta riskerar att störa den marknadsdrivna miljöanpassningen samt att Miljödepartementet kommer att behöva avsätta ytterligare resurser för att kunna hantera programmen i framtiden.

Vi befarade att de lokala investeringsprogrammen skulle innebära ökad byråkrati, snedvriden konkurrens, dyra felinvesteringar och allmänt slöseri med skattemedel. Rapporten från RRV visar att våra farhågor kring de lokala investeringsprogrammen till stor del har besannats. Vi anser att stödet till lokala investeringsprogram ska avskaffas och att inga mer bidrag ska beviljas då ansöknings- och uppföljningsrutiner gällande både miljöeffekter och sysselsättning har grundläggande brister.

Det finns skillnader i miljöpolitiken, fru talman. Jag har försökt lyfta fram några av de stridsfrågor som finns mellan partierna. Man måste tro att samtliga partier har miljöns bästa i fokus när man filar på sin miljöpolitik, men vi har olika lösningar på de problem som finns.

Moderaternas miljöpolitik bygger i grunden på att man inte kan isolera miljöpolitiken från andra områden. Man kan inte påstå att miljöpolitiken står över all annan politik. Man måste ta hänsyn till ekonomi och påverkan på vår välfärd. Politiken måste vara en spelplan där alla dessa komponenter fungerar tillsammans. Till detta krävs en god vetenskaplig grund. Vi kan inte tycka en massa. Vi har en skyldighet att ta reda på så mycket fakta som möjligt. Ibland tycks politiker vara rädda för att genomföra analyser som kan gå emot deras politik. Det är synd. Vi måste ha så bra underlag som det går för att fatta rätt beslut.

Anf. 2 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd):

Fru talman! Det gläder mig att miljöministern är här och lyssnar på oss. Jag tycker att det är väldigt trevligt.

Sedan ett par år lämnar regeringen en årlig redogörelse för arbetet med en ekologiskt hållbar utveckling. Det är en intressant läsning, och det ger den som vill veta god kunskap om vad miljöpolitik för närvarande går ut på. Vi kristdemokrater delar dock inte synen på det riktiga eller kloka i vissa åtgärder.

De riktigt svåra miljöfrågorna har i dag global karaktär, men mycket kan göras på nationell nivå. Det gäller framför allt energiförsörjningen. Jag var med på ett seminarium för en vecka sedan, och där förvånade sig föreläsarna över att vi i Sverige använder el till uppvärmning. Det gör man annars inte i Europa, eftersom man har så dålig effektivitet i elutvinningen. Vi fick också veta att hälften av vårt nuvarande elbehov kan täckas genom att man konsekvent producerar kraftvärme i stället för bara värme. Det fick vi också höra för 20 år sedan inför folkomröstningen om kärnkraften. Men vi har inte satt kraftvärmens i system. Kraftvärme innebär att el produceras samtidigt med värme. Kraftvärmens står för en mycket liten andel av den svenska elproduktionen.

I detta läge avvecklas Barsebäck 1, och Sverige slår svenskt rekord i elanvändning ett kallt vinterdygn. Marginalimporten av el till Sverige kommer för närvarande från f.d. Östtyskland. I övrigt importerar vi kolkraftsel också från Danmark, Tyskland och Polen.

Alla är vi nu mycket medvetna om faran med utsläppen av växthusgaser. För 20 år sedan var det huvudsakligen de försurande utsläppen vi resonerade om. Ett scenario då visade att vår elanvändning inte behövde öka trots bibehållen välfärd. Samtidigt fanns vetskapen om att en kärnkraftsolycka skulle få ofattbart stora följder för människor och djur. För Kristdemokraterna var det självklart att säga nej till kärnkraften. Kunskapen om det nästan ofattbara hotet av växthusgaserna har kommit senare. Alla beslut rörande energi måste i våra dagar konsekvensanalyseras även med tanke på utsläpp av växthusgaser.

Vi kristdemokrater vänder oss emot att Barsebäck 1 stängdes utan sådan konsekvensanalys. Vi kräver att en sådan analys görs och att denna analys ska få ligga till grund för en liknande analys inför den planerade stängningen av Barsebäck 2.

Fru talman! Jag ber att få yrka bifall till reservation 10.

Jag står också bakom de övriga reservationer där vi finns med.

I reservation 18 kritiserar vi regeringens s.k. investeringsprogram, bl.a. för att förväntade miljöeffekter överskattats. Det seminarium jag tidigare talat om här i dag gav ett exempel på detta. Exemplet var det s.k. Navestadsprojektet. Navestad är ett nytt bostadsområde i Norrköping. 160 miljoner kronor ur lokala investeringsprogrammet anslags för värmeisolering av ett bostadsområde för att spara energi. Det låter ju förnuftigt. Fjärrvärmens kommer från ett kraftvärmeverk, som alltså producerar el samtidigt med värme. Kraftvärme förutsätter ett kylsystem för att ha full effekt. Fjärrvärmesystemet utgör i det här fallet kylsystemet. Isolerings av fjärrvärmesystemet minskar kylningen i systemet och minskar direkt effektiviteten i elproduktionen. Nu kom inte detta projekt till stånd, utan det stupade av andra skäl.

Kristdemokraterna vill i stället satsa på det lokala Agenda 21-arbetet. Det behöver fart och lite livslust, och det kan vi medverka till på riksplaneln. Det engagerar folk lokalt och utgör en nödvändig grund för med-

vetandet om miljö och livsstil och möjliggör förändringar. Det är oroande att en tredjedel av kommunerna inte har ett aktivt arbete med Agenda 21.

Likasa är det många mindre företag som bedriver ett aktivt miljöarbete som inte kommer till synes i översiktterna över miljöarbetet i företagen. Regeringen menar att antalet miljöcertifierade företag ger en grov men för ändamålet tillräcklig uppskattning av företagens miljöarbete. Miljöledningssystem kostar tid och pengar, varför det utgör hinder för registrering. Företagarnas Riksorganisation arbetade för ett år sedan med ett enklare men strukturerat miljörevisionssystem på grund av de höga kostnaderna för ett litet företag att satsa på ISO- eller EMAS-system.

Verksamheten i mindre företag borde räknas med i de gröna nyckeltalen för miljöarbetet i svenska företag. Nu räknas bara ISO- och EMAS-registrerade företag och inte alls det aktiva miljöarbete som pågår i många mindre företag. Det medför att nyckeltalen inte säger så mycket om det totala miljöarbetet. Enligt vår mening är det angeläget att små och medelstora företag arbetar med miljöledningssystem och att företag kan göra det frivilligt utan certifiering.

Vi kristdemokrater har också framhållit den handfallenhet många kommuner känner när det gäller frågan om sanering av förorenade markområden. I skrivelsen uppger regeringen att den statliga verksamheten har inriktats på att klarlägga omfattningen av konsekvenserna av föroreningarna samt att ta fram metoder för undersökningar och efterbehandlingsåtgärder. Länsstyrelserna har kartlagt landets saneringsbehov. En utredning har gjorts. Beredning pågår i Regeringskansliet.

Utskottets majoritet bemöter vår motion om marksanering med att staten satsar stora ekonomiska resurser på sanering av förorenade områden, underförstått att åtgärderna därmed flyter på som tänkt. Men de flesta kommuner har ingen erfarenhet av hur ett saneringsarbete ska organiseras i praktiken. Kunskap saknas om vart man vänder sig, vilka krav som ska ställas och vem som kan utföra saneringen. Det finns kommuner som funderat i tre år på sådant.

Utskottet utgår från att Naturvårdsverkets förslag bereds utan onödigt dröjsmål. Vi kristdemokrater vill att beredningen påskyndas.

En annan fråga där kristdemokraterna försökt påskynda åtgärderna är oljeutsläppen i Östersjön. Enligt skrivelsen förefaller tiden äntligen vara inne för åtgärder. I skrivelsen sägs att en proposition är att förvänta våren 2001, dvs. nu. Men den kan inte återfinnas i förteckningen från Statsrådsberedningen över propositioner avsedda att lämnas efter den 24 januari 2001 under återstoden av riksmötet. Hur blir det?

Fru talman! Jag frågar regeringssidan: När kommer propositionen om oljeutsläpp?

Anf. 3 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Människans påverkan på jordens klimat kommer att få mycket stora negativa konsekvenser för både nu levande och kommande generationer. Vi kan vara säkra på att kostnaderna av olika slag till följd av väder- och klimatrelaterade skador kommer att vara stora. I ljuset av detta är det naturligtvis mycket angeläget att Sverige har en offensiv och verkningsfull klimatstrategi – en strategi som gör att vi med trovärdighet kan driva på EU och det övriga världssamfundet för tuffare krav och överenskommelser om minskade utsläpp av växthusgaser.

Tyvärr måste jag och många andra som är oroade över klimatförändringarna konstatera att regeringen tydligen inte klarar av att presentera den utlovade klimatpropositionen – en proposition som skulle kunna beskriva den offensiva klimatstrategi Sverige behöver inför pågående och kommande internationella klimatförhandlingar.

Samtidigt som klimatpropositionen lyser med sin frånvaro vill regeringen tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet till synes emellertid slå undan benen för de alternativa och miljövänliga biobränslena genom att belägga dem med skatt. Hur går det ihop med den uttalade ambition som står att läsa i nu föreliggande skrivelse om att minska utsläppen av växthusgaser? I skrivelsen redogör regeringen för sin framtida skatteväxlingsstrategi. På s. 23 står följande att läsa: "Enligt strategin skall omställningen bidra till en effektivare energianvändning, gynna användningen av biobränslen". Hur kan det vara att gynna biobränslen att samtidigt belägga dem med skatt? Jag bara frågar.

Regeringens agerande skapar stor oklarhet och försvårar möjligheterna att skapa ett grönare energi- och transportsystem i vårt land och i många andra länder.

För att ge möjlighet för en utfasning av de fossila bränslena avvisar Centerpartiet regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiets ambitioner att skattebelägga biobränslen.

Fru talman! Handel med utsläppsrättigheter kan vara ett effektivt instrument att minska utsläppen av växthusgaser. Möjligheten att minska utsläppen genom att använda marknadsmekanismerna bör utnyttjas, enligt vår mening. Ett system för handel med utsläppsrättigheter bör införas helst på EU-nivå, men i väntan på detta i Sverige eller i den nordiska miljöunion som Centerpartiet förespråkar. Det är viktigt att handelssystemet utformas så att teknikutveckling stimuleras och inte bromsas.

Fru talman! Regeringen efterlyser en helhetssyn på miljöpolitiken, men stannar vid ett efterlysande. Det nödvändiga funktionstänkandet saknas helt hos regeringen, vilket gör en helhetssyn omöjlig. Det som bör vara en av de viktigaste utgångspunkterna glöms helt bort. Att tänka i funktioner är nödvändigt. Det är inte produkten i sig som man ska efterfråga, utan det är funktionen som produkten tillhandahåller som vi ska och bör efterfråga. Funktionstänkandet gör att nya och vad som i dag ses som okonventionella lösningar kommer att utvecklas.

Det land, det samhälle eller det företag som tar till sig funktionstänkandet och funktionssynsättet kommer att ha en mycket stor fördel framför andra länder, samhällen och företag när utvecklingen visar att dagens produkttänkande i längden är felaktigt.

Funktionstänkandet innebär en omställning från invanda mönster – en omställning som dock är nödvändig, då hushållen står för nära hälften av de miljöskadliga utsläppen i Sverige. En omställning av invanda mönster gör forskning kring funktioner och funktionstänkande nödvändig. Att bryta invanda mönster fordrar att människor mevetandegörs om hur alternativen ser ut. Människor bör vara delaktiga i processen för att mönstren ska kunna brytas. Vi måste ändra vår livsstil mot ett ökat funktions-tänkande.

Informationen och utbildningen kring funktioner är därför av största vikt. I dagsläget saknas en sådan strategi för att öka funktionstänkandet. Jag och Centerpartiet ser det som en brist. Det är rimligt att en sådan strategi framarbetas. Jag förstår ärligt talat inte utskottets rädsla inför ett tillkännagivande till regeringen om en sådan strategi, men möjligen är det någon här som kan förklara för mig var denna rädsla består.

Fru talman! De allra flesta inser att internationellt samarbete är en viktig förutsättning för att nå ett ekologiskt uthålligt samhälle. Centerpartiet bejakar därför, i motsats till vissa andra partier i denna kammare, EU-samarbetet. Just på miljöområdet kan EU utträta en del – kanske t.o.m. en hel del. Det är synd att inte alla i denna kammare insett detta. Sverige och de andra nordiska länderna ligger långt framme på miljöområdet. Det är därför naturligt att dessa länder driver på i EU kring dessa frågor. Ett sätt att göra detta är att nyttja möjligheten till flexibel integration inom EU och kanske bilda en nordisk miljöunion.

I dagsläget, när den flexibla integrationen omnämns, handlar det till största delen om ekonomisk politik, men vi vill att den kommer till användning även på miljöområdet. Jag är övertygad om att de nordiska länderna, som ligger långt framme på miljöområdet, genom att bilda en nordisk miljöunion skulle kunna driva på utvecklingen inom hela EU ytterligare.

Fru talman! Nära kopplad till det internationella samarbetet är bristen på strategi för svensk miljöexport. Marknaden för renodlad miljöteknik beräknas i dag till 4 000 miljarder kronor. 2010 förväntas den uppgå till 6 000 miljarder kronor. Tillväxttakten är således hög, och nyttan för miljön är stor.

Sverige är i dag, trots stort kunnande och potential, nettoimportör av renodlad miljöteknik. Enligt mitt förmenande är detta anmärkningsvärt i ett land där kundkrav och lagstiftningskrav länge drivit utvecklingen framåt.

Det är lätt att konstatera att det i Sverige satsas för lite på miljöexport. Centerpartiet anser det därför nödvändigt att man tillgodoser de krav som framförts och presenterats i den s.k. Miljöexportutredningen. En sådan satsning skulle kunna vara bra för miljön. Samtidigt skapar den arbetstillfällen i vårt land. Sannolikt är detta bättre i båda hänseenden än effekterna av de s.k. lokala investeringsprogrammen, som det nu satsas så stora pengar på.

Det är, fru talman, tydligt att regeringen inte klarar av att driva en sammanhållen och verkningsfull miljöpolitik som inbegriper alla samhällssektorer. I den mån miljön får utrymme i regeringens politik är det som en isolerad företeelse. Så får det naturligtvis inte vara. Miljöfrågorna finns och måste göras levande i alla samhällssektorer.

Fru talman! Jag står naturligtvis bakom samtliga reservationer som bär mitt namn men nöjer mig för tids vinnande med att yrka bifall till nr 10 och nr 13.

Anf. 4 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Är det onödigt med den här typen av redovisningar, som sägs i en motion från moderaterna? Nej, det är inte onödigt, men visst kunde redovisningen hellre innehålla mer av utvärdering. Och det kommer vi att få. Innan dess fyller en sådan här skrivelse en viktig funktion.

Det här säger jag mot bakgrund av att vi socialliberaler finner anledning att peka på några frågor där vi tycker att mer måste göras.

När det gäller de, enligt oss socialliberaler, två största utmaningarna, den biologiska mångfalden och klimatsituationen borde vi ju vara eniga, men så är det tyvärr inte. I debatten här i kammaren på senaste tiden och i dag är det tydligt. Från högerhåll har vi hört ifrågasättande av huruvida vårt beteende påverkar klimatsituationen, och från regerings- och stödpartihåll är ansträngningarna för små när det gäller bevarandet av biologisk mångfald i fråga om t.ex. avsättningar av naturområden och om skydd av arter.

Att avbryta utarmningen av naturen, speciellt den biologiska mångfalden, är den mest akuta utmaning som miljöpolitiken står inför. Alltför många arter hotas i dag av utrotning. Den svenska floran och faunan blir ständigt fattigare. Möjligheten till naturupplevelser för kommande generationer minskar. Naturvården handlar ju inte minst om att skydda och bevara naturvärden och mångfalden i naturen åt framtida generationer.

Att öka möjligheterna till naturupplevelser är en central uppgift för miljöpolitiken. Fler områden måste ges kvalificerat skydd som naturreservat eller på annat sätt skyddas. Inrättandet av fler nationalparker och natur- och kulturresevat är en viktig åtgärd för att skydda exklusiva natur- och kulturlandskap. Antalet Natura 2000-områden måste utökas, så att vi kommer i kapp Syd- och Mellaneuropa. Särskild tonvikt ska läggas vid säkerställande av rekreationsmarker i och kring tätorter. Naturhänsynen måste här vara högre än i vanlig produktionsskog, och det ska naturligtvis medföra rätt till intrångsersättning för markägarna. De orörda älvarna och andra känsliga vattendrag måste bevaras. De har enastående skönhets- och upplevelsevärden och utgör viktiga ekosystem för många hotade djurarter. Och för att bevara kusternas och skärgårdarnas karaktär måste vi inrätta kustreservat. Kustreservatens karaktär måste bevaras för både naturens och kulturens skull. Ett nationellt bevarande-program för kust och skärgård måste därför upprättas medan det ännu finns oförstörda kustområden.

Vi socialliberaler värnar också om söt- och saltvattenorganismernas biologiska mångfald. Öppet vatten, undervattensmiljöer och havsbottenar måste ges skydd också i form av rent marina reservat. Utsläppen kring Östersjön kräver gemensamma lösningar på framför allt bionivå men även på nationell nivå. Bästa miljöinsatsen för att stärka regionen kring Östersjön är att arbeta för att våra grannländer blir medlemmar av EU. Dessutom krävs en del punktinsatser, bl.a. ökade resurser för att minska oljeutsläppen i Östersjön. Här finns en rad överenskommelser. Problemet är efterlevnaden av överenskommelserna. Vi måste kanske börja diskutera att Sverige bör verka för en lag om miljölots på alla fartyg som trafikerar Östersjön.

Utökad internationell handel med långa och energikrävande transporter skapar påfrestningar på den globala miljön. En socialliberal miljöpolitik vill därför kombinera frihandel med miljöanpassat transportarbete. Det kräver att alla transportslag, även i internationell trafik, måste betala sina miljökostnader. Och för det krävs internationella överenskommelser om skatt och avgifter på miljöförstörande utsläpp, utsläpp från långväga vägtransporter, flyg och sjöfart.

Prot. 2000/01:66

14 februari

Hållbara Sverige

I Europa är EU ett unikt verktyg för att skapa gemensamma miljöregler. EU ska kunna fatta beslut om gemensamma regler och miljöavgifter. Sådana beslut menar vi ska kunna fattas med kvalificerad majoritet, till skillnad från vad regeringen tycker. Vi vill också införa en europeisk miniminivå för koldioxidskatt. Trots att Sverige säger sig förespråka en sådan är Sverige i verkligheten en av de värsta bromsklossarna mot en sådan utveckling. Förebilden för EU bör vara EMU-samarbetet. Unionen måste skapa en gemensam handel med utsläppsrätter för växthusgaser. En europeisk koldioxidavgift är i sig inte nog för att klara utmaningen med att stoppa växthusgaserna. Sverige bör i avvaktan på ett EU-system införa sådan handel med utsläppsrätter på nationell nivå så snart som möjligt.

Uttunningen av ozonskiktet är ett globalt problem, och gemensamma och internationella lösningar är av stor central betydelse. Hotet mot ozonskiktet ligger främst i fortsatt eller ökande produktion och användning av ozonnedbrytande ämnen i andra länder. Med tanke på att det i dag finns fullgoda tekniska alternativ när det gäller de allra flesta användningar av ozonnedbrytande ämnen ska Sverige driva på avvecklingen. I Sverige handlar det i dag till stor del om att se till att de ämnen som i dag finns i omlopp tas om hand via avfallshantering.

Vi vill att EU inför en miniminivå för svavelbeskattningen. EU bör också införa gemensamma regler för att minska utsläppen av kväve. Äganderätter och ekonomiska styrmedel är exempel på effektiva metoder för att använda marknadskrafterna i miljöpolitiken. Miljöavgifterna kompletterar generella utsläppsgränser och innebär att den som släpper ut föroreningar eller utnyttjar en naturresurs får betala för sig. Ett annat styrmedel är att skapa äganderätter genom att fastställa ett tak för utsläpp och sedan auktionera ut utsläppsrätter under detta tak. Miljöavgifter och utsläppshandel innebär att alla förorenare motiveras att minska utsläppen och att teknikutvecklingen stimuleras i miljövänlig riktning.

Fru talman! Så vill jag säga några ord om avfallspolitiken. Det avfall som uppstår ska vi i första hand återanvända. I andra hand ska materialet återvinnas, och i tredje hand ska energi utvinnas ur avfallet. Om det inte är möjligt ska deponering användas. Grundprincipen ska vara att avfall ska tas om hand så nära källan som möjligt. Vi har nu en utveckling där sopförbränningen ökar i omfattning, en hantering som inte är miljövänlig. Det är viktigt att vi får en skatt på sopförbränning för att stoppa denna utveckling, som är miljöovänlig.

Äganderätten är viktig för oss socialliberaler, till skillnad från vad Moderaternas representant nyss sade. Men att i miljöbalken reglera den typen av frågor är ändå fel väg att gå. Det är inte på det sättet vi ska reglera de frågorna. Äganderätten är viktig för oss.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag yrka bifall till reservationerna 3, 11 och 17. Jag yrkar också bifall till reservation 7.

Anf. 5 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! Harald Nordlund har nu kritiserat mig för tredje gången i kammaren för ett uttalande jag gjort just här i kammaren om växthuseffekten. Jag försökte vid det tillfället tala om att man skulle ha en vetenskaplig hållning och säga att man inte bombsäkert kan veta att växthuseffekten verkligen äger rum, även om det är mycket troligt. Vi har nyligen i

Folkpartiets egen tidning fått läsa att Harald Nordlund inte har partiets förtroende i vissa viktiga frågor. Min fråga till Harald Nordlund är: Har Harald Nordlund i det här fallet sitt parti med sig i denna något ovetenskapliga hållning till växthusfrågan?

Harald Nordlund har vid upprepade tillfällen sagt att man aldrig får ifrågasätta växthuseffekten. Detta att ifrågasätta och ständigt ompröva är väl grunden för en god kunskapsbas. Det finns trots allt vetenskapsmän som hävdar andra förklaringsmodeller, och det är väl viktigt att lyssna på dem, ta upp dem i debatten, erkänna dem och ge dem de medel de behöver så att vi inte låser oss vid en förklaringsmodell. Det har vi gjort förr, och det är sällan bra när man politiskt bestämmer sig för vad som är den riktiga utvecklingen.

Jag tror att de flesta här i kammaren är överens om att växthuseffekten som förklaringsmodell är en mycket trolig modell. Men att på det här ovetenskapliga sättet säga att man absolut inte får ifrågasätta denna förklaringsmodell är inte bra.

Anf. 6 HARALD NORDLUND (fp) replik:

Fru talman! Jag tror att detsamma gäller beträffande växthuseffekten som när vi diskuterar avfallsfrågorna: Vi måste från politiskt håll vara oerhört tydliga om vart vi vill att vi ska gå. Självklart ska vi ifrågasätta när det finns anledning att ifrågasätta, men forskare och experter är i dag eniga om att vårt sätt att leva är en av orsakerna till det som vi beskriver som ett klimatproblem i dag. Då måste vi vara tydliga.

Det är likadant med avfallsfrågorna. När moderater ute i Sveriges kommuner allt oftare börjar tala om att vi ska öka sophöjningen gör man mycket stor skada genom att så tvivel om i vilken riktning vi ska gå.

Anf. 7 LARS LINDBLAD (m) replik:

Fru talman! I förra veckan deltog jag i ett växthusseminarium på Handelshögskolan som arrangerades av bl.a. Naturvårdsverket. Den syn som Harald Nordlund har delades t.ex. inte av Bert Bolin, som är en av våra främsta experter i det här sammanhanget. Han hade en betydligt mer resonerande hållning till växthusfrågan än vad jag tycker att Harald Nordlund har.

När det gäller sophöjningen kan jag bara konstatera att det faktum att sophöjningen ökar delvis kan vara en effekt av den deponiskatt som vi införde i fjor och som Harald Nordlunds parti Folkpartiet minsann stödde. Vi varnade redan i den debatten för att detta kunde ske, att denna deponiskatt kunde leda till en ökad sophöjning. Men det tyckte inte Harald Nordlund var ett intressant argument vid det tillfället. Jag kan bara konstatera det, fru talman.

Anf. 8 HARALD NORDLUND (fp) replik:

Fru talman! Lars Lindblad minns fel. Därför ska jag berätta för Lars hur det förhåller sig.

Vi sade att det är oerhört viktigt om vi inför en skatt på deponering att vi också gör det på sophöjning. Vi har vid ett flertal tillfällen sagt, och gör det nu också, att det är viktigt att vi inför en skatt även på sophöjning. Annars får vi just den effekt som Lars Lindblad talar om,

nämligen att man ökar sopförbränningen. Därför är det viktigt att vi får skatt även på sopförbränning.

Anf. 9 ALF ERIKSSON (s):

Fru talman! En hållbar utveckling skapas inte enbart på Miljödepartementet i Sverige. För att nå målet om en hållbar utveckling fordras en delaktighet från alla departement, myndigheter och samhällssektorer, från näringslivet och, inte minst, från alla oss individer.

Det är dessutom så att en hållbar utveckling i dagens globaliserade värld förutsätter internationella lösningar. Vi kan inte själva skapa en hållbar utveckling eftersom mycket av våra återstående miljöproblem härrör från den globala marknaden.

Man kan nog med fog påstå att ingen fråga kräver ett så stort nätverk och så stor mängd delaktiga som just frågan om att skapa en hållbar utveckling. Regeringens årliga skrivelse till riksdagen är därför en viktig länk i det fortsatta arbetet med att skapa ett hållbart samhälle. I årets skrivelse får vi också en redogörelse över flera departements handläggning av frågorna.

Vi använder i Sverige en strategi med flera pelare för att uppnå denna så viktiga utveckling. Vi har antagit 15 miljökvalitetsmål. Dessa håller nu på att brytas ned till delmål i Regeringskansliet, efter beredning i Miljömålskommittén och en stor remissrunda. Målen och strategierna för att uppnå dem är väldigt viktiga för alla. Det skulle vara väldigt svårt att vara delaktig i en process om man inte visste vad målet var.

En proposition om mål och strategier på kemikalieområdet är nyligen lämnad till riksdagen, och i höst väntas en proposition om klimatfrågorna.

Ett annat instrument är miljöbalken, som med lagen som verktyg ska användas för att uppnå våra mål.

Ett annat verktyg är det internationella arbetet, där EU spelar en mycket viktig roll. En del vill framställa EU som ett hinder för att nå framgång på miljöområdet, men inget kan vara mera fel. I det globala sammanhanget spelar vår miljöpåverkan en liten roll, men genom EU kan vi spela en stor roll för att förbättra den framtida miljön på ett mycket större område som definitivt har en stor betydelse för vår framtida miljö.

Fru talman! I detta betänkande behandlas också 37 motionsyrkanden. Många av dessa har vi behandlat tidigare här i kammaren. Vi har till betänkandet 19 reservationer som visar en mycket stor spretighet i uppfattningarna på den borgerliga kanten.

I en reservation föreslår Centerpartiet ett nytt angreppssätt, som de kallar funktionstänkande. Det skulle gå ut på att konsumenten inte skulle efterfråga produkter utan funktioner. Jag tycker att det är svårt att utläsa vad som egentligen avses. Inte heller kan man utläsa vilka konsekvenser ett sådant angreppssätt skulle medföra.

Vi är nu mitt upp i en process med mål och medel i miljöpolitiken. Likaså gäller det kontrollen av verksamheter och produkter. Att nu börja med ett nytt angreppssätt på så lösa grunder tror jag enbart skulle ställa till med förvirring och inte underlätta för oss att nå våra miljömål. Det skulle inte minst leda till stora förändringar på det juridiska området och sannolikt kräva en helt ny lagstiftning. Hur skulle tillstånd kunna bedö-

mas på en funktion som kyla eller ogräsfria åkrar? Det går inte att gå vidare på detta spår utan att det förtydligas mycket mer. Därför yrkar jag avslag på den reservationen.

I reservation 2 har vi en gammal bekant som vi behandlade i riksdagen senast för några månader sedan. Det gäller allemansrätten. Allemansrätten är en sedvanerätt som inte finns i någon lagstiftning. Det skulle vara omöjligt att i en lag utforma en allemansrätt som skulle vara tillämpbar i hela vårt avlånga land med de olika förutsättningar som finns. När det gäller skyddet mot slitage som kan hota en hållbar utveckling finns möjligheten i miljöbalken för myndigheter, exempelvis länsstyrelsen, att införa en anmälningsplikt i miljö känsliga områden. Med detta instrument kan man värna miljön.

Trots detta har Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet sedan miljöbalken tillkom ställt krav på att avtal ska tecknas med markägaren för utnyttjande av allemansrätten. I er reservation talar ni om avtal vid visst utnyttjande. Jag, och säkert många andra som vill vistas ute i vår natur, vill gärna veta vad "visst utnyttjande" innebär. Vilka ska enligt er uppfattning träffa avtal? Är det bärplockarna eller idrottsklubbarna som anordnar poängpromenader som ska teckna avtal med markägaren?

En annan fråga, som ni inte heller berör, är vad som ska avtalas. Är det ekonomisk ersättning som markägaren ska ha eller vad är det som måste bindas i avtal för att vi vanliga personer ska få vistas i naturen?

Fru talman! Utskottsmajoriteten, med socialdemokrater, vänsterpartister, miljöpartister och folktoparter, har en klar uppfattning att vi inte ska äventyra vår allemansrätt genom att nu föra in lagstiftningsåtgärder, utan vi yrkar avslag på reservation 2.

Samma partier som i reservation 2 har också en reservation om att avveckla de lokala investeringsprogrammen. Egentligen skulle jag kunna använda en annan centermotion som motiv för att avslå den här reservationen. I en annan motion skriver ni att det handlar om en politik för ett decentraliserat miljöarbete. Ni skriver i motionen att det inte ska vara så mycket ovanifrånperspektiv utan att det är nödvändigt att alla delar av samhället engageras i arbetet med att uppnå en hållbar utveckling. Det är precis detta som de lokala investeringsprogrammen handlar om; att ta till vara lokala kunskaper och initiativ och skapa en delaktighet i miljöpolitiken.

Ni angriper också programmen för att de lokala projekten enbart utförs för att det finns statliga medel att få. De beräkningar som kommunerna har gjort visar att hittills beviljade knappt 5 miljarder kronor givit investeringar på 21,5 miljarder kronor. Jag tror att statens pengar har samma värde som kommunernas och andra aktörers, och jag tror inte att de satsar över 15 miljarder kronor för att få 5 miljarder kronor från staten utan att det är motiverat. Dessutom beräknas de här medlen medföra en minskning av energiförbrukningen med 2,1 terrawattimmar per år. Fossila bränslen motsvarande 2,3 terrawattimmar per år ersätts med förnyelsebara energislag. Koldioxidutsläppen minskar med 2,8 % av de totala svenska utsläppen.

Prot. 2000/01:66
14 februari

Hållbara Sverige

Det finns flera positiva effekter som framgår av skrivelsen, och det visar att vi kan komma långt med lokalt engagemang. Jag kan ta ett exempel från min egen hemkommun. Kommunstyrelsens ordförande är moderat. Där genomförs ett projekt med spillvärme från en massafabrik, ett projekt för 100 miljoner kronor där 18 % kommer från de här medlen. Det råder fullständig politisk enighet om hur viktigt och bra det här projektet är för att utnyttja spillvärme och ersätta el, olja och gas.

Fru talman! Moderaterna påstår i reservation 6 att utsläppen av växthusgaser ökat och att södra Sverige hotas av akut effektbrist på grund av avvecklingen av en reaktor i Barsebäck. Nu är den moderata retoriken inte enbart överdriven. Den är helt enkelt felaktig. Vi har fortfarande en nettoexport av elkraft från Sverige på årsbasis. Det finns så mycket elkraft att effekten på våra övriga kärnkraftverk minskades förra hösten. Jag tror t.o.m. att det var något som stängdes av. Det var för att efterfrågan var så liten och priset så lågt. Enligt det moderata resonemanget skulle även den här neddragningen orsaka ökade utsläpp av växthusgaser. Det är naturligtvis orimligt.

Det svenska energiomställningsprogrammet från 1997 ligger fast. Uppföljningar görs och avställningen av nästa reaktor kommer att ske när villkoren i energiuppgörelsen är uppfyllda. De lokala investeringsprogrammen har också en betydelse för detta, som jag tidigare har nämnt. Det borde Eskil Erlandsson notera.

Fru talman! Det finns många fler reservationer i betänkandet, och som jag antydde tidigare avspeglar de ingen större enighet på den borgerliga sidan. Moderaterna tycker inte om grön skatteväxling, men det gör Folkpartiet. Moderaterna, Centern och Kristdemokraterna vill avveckla de lokala investeringsprogrammen, men det vill inte Harald Nordlund i Folkpartiet. Han tycker att de är så bra att de ska utvecklas till ett klimatprogram. På energiområdet är det samma sak. Moderaterna vill inte satsa på vind och biobränslebaserad kraftproduktion, men det tycker Centerpartiet är bra. Det är stora, viktiga miljöområden där uppfattningarna går starkt isär, och jag kan inte finna några spår av en gemensam borgerlig miljöpolitik.

Fru talman! Jag yrkar bifall till hemställan i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 10 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! Vi moderater har efterlyst en miljökonsekvensanalys av stängningen av reaktorn Barsebäck 1, något som regeringsmajoriteten ständigt nekat. Nu har EU-kommissionen riktat tydlig kritik mot regeringen för att Sverige inte har följt EG-direktiv på den här punkten. Extra lustigt är ju att det är just Margot Wallström som står bakom kritiken. Jag vill fråga Alf Eriksson om man nu, efter den här skarpa kritiken, kan förvänta sig att regeringen tar tag i den välbehövliga konsekvensanalysen rörande stängningen av Barsebäck 1.

Anf. 11 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Som jag nämnde sker det en kontinuerlig uppföljning av utvecklingen på energiområdet. Naturligtvis är den också kopplad till miljösidan. Det behövs inga extra miljökonsekvensanalyser utöver dem som redan utförs. Som jag nämnde pågår ett arbete, bl.a. genom de lokala investeringsprogrammen, för att åstadkomma en energiproduktion på ett hållbart sätt. Det är mycket bättre att gå den vägen än att fortsätta med en kärnkraftsproduktion, när vi vet att vi har ett avfall som vi måste bevaka under flera årtusenden framöver.

Anf. 12 LARS LINDBLAD (m) replik:

Herr talman! Vad är det som är så farligt med att få fram sanningen i denna fråga? Kunskapsunderlaget för stängningen av Barsebäck 1 måste ju finnas när man sedan går vidare och ska stänga Barsebäck 2, vilket regeringsmajoriteten vill. Varför har regeringspartiet kringgått EG-direktivet som Margot Wallström tydligt har visat på i denna underrättelse? Är ni rädda för resultatet av analysen och därför försöker mörka frågan?

Anf. 13 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Det finns ingen som helst rädsla i denna fråga. Jag är ganska övertygad om att det är en misstolkning av detta EG-direktiv, eftersom detta EG-direktiv inte tar fasta på konsekvenserna om vi stänger en eller annan energikälla i Sverige.

Anf. 14 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Herr talman! Alf Eriksson ifrågasätter mitt och Centerpartiets resonemang om det nödvändiga tänkesätt som måste till kring funktionen. Jag menar, och det på allvar, Alf Eriksson, att när regeringen i skrivelsen efterlyser en helhetssyn på miljöpolitiken så har man missat detta med funktionen, för det första när man inte nämner den och för det andra när utskottsmajoriteten räds för att ta upp den i betänkandet.

Det är ju ändå på det sättet, Alf Eriksson, att detta tänkesätt ju börjar tränga in hos både dig och mig. Jag har tagit upp det i form av några exempel i vår motion. Men samtidigt kan jag här nämna några andra exempel. Värme t.ex. tillhandahålls ju oss, och egentligen är det ju egalt hur denna värme utvinns. Samma sak gäller kyla och transporter. Det är egentligen egalt för mig som konsument av transporter vilket bränsle som används. Men jag tycker att samhället borde ta ett ansvar för att utveckla detta tänkesätt, om vi nu vill ha en helhetssyn på miljöpolitiken.

Beträffande de lokala investeringsprogrammen menar jag att miljönyttan skulle kunna bli större om pengarna användes på ett annat sätt än som har skett så här långt, t.ex. genom att man lägger den skärv som behövs för att uppfylla målen i Miljöexportutredningen.

Till sist måste jag även i denna debatt efterlysa Alf Erikssons och socialdemokraternas inställning till hur de ämnar göra med skattebeläggning på de biologiska bränslena.

Anf. 15 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Beträffande frågan om funktionstänkande i miljöpolitiken har jag en ödmjuk inställning till att diskutera ett nytt angreppssätt. Vad jag har angripit, Eskil Erlandsson, är att det i er motion finns för lite substans för att man ska kunna analysera och förstå vilka konsekvenser ett sådant tänkesätt skulle innebära. Jag efterlyser att ni återkommer i denna fråga med lite mer substans, lite fler exempel och lite fler konsekvensanalyser, så lovar jag att vi från majoritetssidan också ska fundera på vad detta skulle kunna innebära. Men som det nu ser ut så finns det egentligen inget underlag för att göra ett tillkännagivande till regeringen för att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om funktionstänkande i miljöpolitiken.

När det gäller biobränslen så har det sagts från denna talarstol vid åtskilliga tillfällen att det inte finns någon vilja eller några planer på att införa skatt på sådana inom överskådlig tid.

Anf. 16 ESKIL ERLANDSSON (c) replik:

Herr talman! I reservationen efterlyser jag en strategi från regeringens sida när det gäller funktionstänkandet. Det kan ju ändå inte vara meningen att ett oppositionsparti till regeringen ska redovisa en fullödig strategi. Rimligen måste det ju vara så att Regeringskansliet med dess resurser för oss, dvs. riksdagen, måste framlägga en sådan strategi. Och det är det som jag hemställer om i reservation 1, vilken jag för övrigt, herr talman, yrkar bifall till i och med detta.

Jag tackar för beskedet i fråga om skatt på biobränslen. Det är faktiskt första gången, Alf Eriksson, som någon från talarstolen i denna kammare klart har sagt att det inte kommer att införas någon skatt på biobränslen, och det ber jag att få tacka för.

Anf. 17 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! När det gäller strategier för att angripa miljöproblemen och skapa ett hållbart samhälle så har vi ju en strategi, Eskil Erlandsson, som vi är mitt uppe i. Jag berättade i mitt anförande att vi är uppe i en strategi med miljökvalitetsmål, nedbrytning av dem i delmål, och att vi för ut detta kompletterat med ett producentansvar, osv.

Eskil Erlandssons funktionstänkande skulle innebära att vi helt plötsligt skulle hoppa av denna strategi som nu börjar genomsyra hela vårt samhälle med alla dessa människor som är delaktiga i processen. Att man då på så lösa grunder börjar tala om att vi helt plötsligt med så många delaktiga ska ändra strategi skulle enbart ställa till förvirring, om vi inte har någon bättre grund att stå på. Dessutom finns det ju i miljöpolitiken många spår av funktionstänkande, exempelvis när det gäller produktvalsprinciper osv.

Anf. 18 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd) replik:

Herr talman! Beträffande allemansrätten undrade Alf Eriksson hur denna avgränsning ska ske. Men det framgår ju tydligt av reservationen. Det står ju att allemansrätten kan missbrukas, bl.a. genom kommersiell verksamhet utan markägarens samtycke. Det är ju många som har upprörts över de fall som har förekommit. Dessutom kan ingen göra något åt detta. Och det är något som vi menar är fel inställning. Man måste kunna göra något åt avarter och avgränsa detta. Det minsta man kan begära är att markägaren åtminstone blir underrättad om vad som ska ske. Och jag tror inte att han begär någon ersättning över huvud taget, men det är ju sådant som naturligtvis får arbetas fram. Men regeringssidan vill ju inte ens gå med på att diskutera detta.

Anf. 19 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Som Ester Lindstedt-Staaf nu framställer detta handlar det om fall som har förekommit osv. och att det är miljöslitage som hon är ute efter. Hon säger att det har hänt att miljön har tagit skada.

Det är ju precis denna del som vi har åtgärdat genom att införa en anmälningsskyldighet till myndigheten, länsstyrelsen, i miljöbalken, där länsstyrelser på markägarens eller någon annans förslag kan besluta om att det i ett visst miljö känsligt område fordras en aktsamhet mot miljön och att man därför inte får använda den för någon typ av kommersiell verksamhet utan att anmäla det till länsstyrelsen. Det kan alltså inte vara i fråga om detta som reservanterna tycker att det är ett problem på miljösidan. Som Ester Lindstedt-Staaf antyder tror jag inte att någon kommer att begära ersättning.

Om vi skulle anta er reservation skulle det innebära att vi dels måste börja lagstifta om allemansrätten, dels att vi öppnar möjligheten för att det skrivs kontrakt eller avtal om ersättning så att vanliga svenska föreningar eller enskilda ska betala för att använda allemansrätten. Det är detta vi vänder oss emot. Men är det inte så har Ester Lindstedt-Staaf möjlighet att svara på frågan: Är det ersättning eller vad är det avtalen ska innehålla?

Anf. 20 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd) replik:

Herr talman! Det gäller alltså inte ersättning. Det är inte det som de här markägarna är ute efter. Det handlar om att de inte ens vet om att det sker kommersiell användning av deras mark. Vi vet att det t.o.m. har hänt att utländska företag har kommit hit och nyttjat marken i stort och skadat marken, och ägaren har inte ens vetat om det. Vi tycker att det är dålig respekt för markägaren.

En anmälningsskyldighet finns, säger Alf Eriksson. Vi menar att då kan man också underrätta markägaren om att någon har anmält intresse av en viss verksamhet, så att markägaren vet om det. Om markägaren själv har gjort en sådan begäran vet han så klart om det, men om det är någon annan som gör det borde markägaren åtminstone underrättas. Det behövs inga lagändringar såsom Alf Eriksson antyder, för mycket sköts ju via förordningar, praxis osv. Men det är viljan att lösa det här som vi är ute efter.

Anf. 21 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Herr talman! Det finns ingen lag att hänga upp en sådan förordning på, eftersom det inte går att använda miljöbalken för detta ändamål. I miljöbalken reglerar vi skyddet för miljön och den sidan är täckt. De fall som jag förmodar att Ester Lindstedt-Staaf hänvisar till inträffade före miljöbalkens tillkomst. Här har länsstyrelserna möjlighet att tala om att just sådana här områden är miljö känsliga.

Det är en mycket vittgående förändring i vår allemansrätt som skulle bli följden om vi skulle införa förordningar till lagstiftning på allemansrättens område. Det är en helt annan lagstiftning när vi blandar in äganderätten, och detta är en äganderättsfråga.

Anf. 22 KJELL-ERIK KARLSSON (v):

Herr talman! Den skrivelse, Hållbara Sverige, som detta betänkande i huvudsak är baserat på innehåller en redovisning av hur arbetet med strategier och åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling fortskrider i Sverige, inom EU och internationellt.

Vad vi kan konstatera är att det finns mycket kvar att göra för att nå en ekologiskt hållbar utveckling både i Sverige och internationellt. En förutsättning för en hållbar utveckling är en försiktig användning av jordens naturresurser och skydd av vårt ekosystem.

Begreppet hållbar utveckling innebär att man ser till hela jorden och till framtiden. Ett samhälle som är hållbart är alltså ett samhälle där människornas behov tillgodoses och förbrukningen av naturresurser håller sig inom ramen för det rättvisa miljöutrymmet. Detta innebär att en hållbar utveckling handlar om mer än ren miljö. Man måste även ta hänsyn till och hitta konsumtionsmönster som är moralistiskt försvarbara för att dela jordens resurser på ett mer rättvist sätt.

Miljö är ju ett av tre prioriterade områden under Sveriges ordförandeskap i EU. Detta förpliktar. Sveriges agerande hemma och internationellt på miljöområdet samt Sveriges steg och vilja att gå i riktning mot en ekologiskt hållbar utveckling har betydelse för många andra länder. Inte minst därför är det viktigt att vi är pådrivare och föregångare på området ekologiskt hållbar utveckling. En utveckling som inte är ekologiskt hållbar är inte heller på sikt ekonomiskt hållbar. Detta måste alltför komma till insikt om.

Jag vill i dag lyfta fram ett område som behandlas i betänkandet och som kan anses vara på väg mot en ohållbar utveckling. Det är vårt avfall och vår avfallshantering.

Jag tror att vi människor aldrig har producerat eller orsakat så mycket sopor som vi gör i dag. Avfall är en resurs som kan nyttiggöras på olika sätt. Inriktningen måste vara att minimera tillkomsten av avfall samt att ta hand om det som uppstår på ett hållbart sätt. Nu oroas vi av kommuners mycket stora satsning på sophöbrensning som gör att man binder upp sig för ett system som inte hör hemma i ett hållbart samhälle. Det mesta av soporna skulle kunna återvinnas, men kommuner och bolag satsar i stället på att bränna dem. Då kan man nämligen ta betalt för att ta emot soporna och sedan sälja billig värme från förbränningen. En del kallar detta för energiåtervinning, men det är en resursslösande hantering som inte har plats, som jag sade tidigare, i ett hållbart samhälle.

Vi anser att förbränning av sopor, med dagens sammansättning av avfallet, strider mot en hållbar utveckling. Bara som ett exempel kan nämnas att minst 50 kilo kvicksilver från enbart knappcellsbatterier årligen hamnar i naturen via sopförbränning och soptippar. Det tycker jag rimmar illa med statens satsningar på att fasa ut kvicksilver från samhället. Jag skulle kunna ta många liknande exempel.

Förra året förbrändes ca 2,2 miljoner ton sopor i landet, trots att merparten av soporna skulle kunna återvinnas eller behandlas biologiskt.

Reforsk har i en undersökning 1998, som heter *Plockanalys av hushållens säck- och kärlavfall*, redovisat att över 80 % av hushållsavfallet är lämpat för återvinning i form av kompostering, rötning och materialåtervinning. Om vi behandlade soporna enligt avfallshierarkin skulle det inte finnas något stort behov av mer förbränning utan i stället ett stort behov av mer återvinning och biologisk behandling, och det är detta som behöver byggas ut.

Förbränningen leder till ökade utsläpp av miljögifter, brutna kretslopp, negativ utveckling inom materialområdet, svårigheter för miljövänliga energikällor – ja, man skulle kunna säga att det är en negativ utveckling ur miljösynpunkt.

Vi ser med oro på den snabbt expanderande importen av olika mer eller mindre farliga avfall eller sopor – en import som ständigt ökar på grund av att det är ekonomiskt fördelaktigt att förbränna avfallet i Sverige jämfört med andra länder som har skatt på avfallsförbränning.

Ekonomiska styrmedel ger rätt utformade kostnadseffektiva signaler till producenter och avfallsaktörer att skapa förutsättningar för en hållbar avfallspolitik. Det behövs alltså ekonomiska styrmedel för att styra avfallsströmmarna i en hållbar utveckling. Det innebär att förbränning och deponering bör ha en likvärdig skattenivå.

Förbränning är nu den billigaste behandlingsformen och återvinning den dyraste. Det är inte hållbart att bygga och låsa fast sig i ett avfallssystem som bygger på förbränning som den stora framtida avfallsmottagaren. Därför är det angeläget att följa upp och utvärdera avfallsbeskattningens styreffekter.

Vi i Vänsterpartiet har avstått från att reservera oss i denna fråga och nöjt oss med ett särskilt yttrande, då vi avvaktar resultatet av den i budgetpropositionen utlovade utvärdering som ska ske av hur avfallsbeskattningen fungerar. I samband med den vill vi aktualisera frågan om en utvidgning av skattebasen till att även omfatta förbränning av avfall.

Herr talman! I januari kom det en larmrapport från FN som sade att medeltemperaturen i världen under detta sekel kommer att stiga med mellan 1,4 och 5,8 grader. Detta låter inte mycket för en del, men det är mycket och kan få förödande konsekvenser. På fem år har gränsen för det värsta scenariot flyttats upp med mer än 2 grader. Den främsta orsaken är utsläppen av koldioxid från biltrafik, oljeuppvärmning och oljekraftverk.

En hållbar utveckling i Sverige förutsätter även åtgärder på internationell nivå. Koldioxidutsläppen och sätten att minimera samt beskatta dem är en sådan fråga. Och i den frågan har vi lämnat ett särskilt yttrande.

I betänkandet framgår det på tre rader att utskottet inte nu varit berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av det framförda fp-motionskravet beträffande koldioxidbeskattning inom EU.

Vi i Vänsterpartiet vill dock med anledning av detta ställningstagande klargöra att det enligt vår mening är av stor vikt att få till stånd gemensamma regler och miniminivåer för en koldioxidbeskattning inom EU. Vi förutsätter att regeringen verkar för en minimiskatt på koldioxid inom EU. Skulle det visa sig att nuvarande regelverk inom EU i praktiken omöjliggör beslut om en sådan skatt bör man enligt vår mening överväga en revidering av det existerande fördraget.

Jag skulle vilja gratulera Harald Nordlund för att han lyfter upp de marina frågorna. Det är fler i denna kammare som borde göra det. Skyddet av vår marina natur och miljö är faktiskt svagt. Hade det varit så svagt på land hade det varit ganska stora upprop och stor opinion. Nu är ett arbete på gång med att förstärka skyddet för marin miljö, men det behöver faktiskt tryckas på ganska starkt på respektive länsstyrelse så att det genomförs också.

Slutligen yrkar jag bifall till hemställan i betänkande MJU10.

Anf. 23 HARALD NORDLUND (fp) replik:

Herr talman! Jag instämmer i Kjell-Erik Karlssons resonemang kring behovet av en gemensam koldioxidskatt på EU-nivå, kring behovet av att belägga även sopförbränningen i Sverige med en skatt. Däremot funderar jag lite grann över slutsatserna i Kjell-Erik Karlssons resonemang. Vänsterpartiet har inte landat i att i det här sammanhanget föreslå en skatt på sopförbränning utan vill avvakta.

Jag är nyfiken på att veta vilka alternativa vägar vi har att stoppa den här utvecklingen mot en ökad sopförbränning. Vilka alternativa vägar finns? Om de inte finns borde vi redan i dag kunna samlas kring ett förslag om att belägga sophanteringen med en skatt.

Anf. 24 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Herr talman! Vi vill avvakta den beredning som sker i Regeringskansliet, den översyn som är utlovad och som kommer att genomföras. När vi ser resultatet av den är vi beredda att lägga fram ett förslag.

Anf. 25 HARALD NORDLUND (fp) replik:

Herr talman! Men om vi ska avvakta den tror vi i så fall att det finns alternativa vägar. Vilka kan de vara, om det inte är så att vi i dag är beredda att välja skattevägen?

Anf. 26 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik:

Herr talman! Alternativa vägar är att få starka incitament för att minska tillkomsten av sopor och att bygga ut starkt de biologiska behandlingsvägarna. Men troligtvis kommer det att hamna i slutändan i att det blir en skatt på även förbränning av osorterat avfall. Men vi vill få fram underlaget innan vi slutligen tar ställning. Vi vill inte förekomma den.

Herr talman! Den skrivelse som vi nu behandlar är en samarbetskri-
velse mellan regeringen, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det är en liten
del i det som ska bli en långsiktigt hållbar utveckling i framtiden, en del
som är viktig men som långt ifrån är ensam.

Från Miljöpartiets sida tycker vi att det är mycket viktigt att politiken
knyts ihop, att miljö och ekonomi knyts ihop. Vi tycker att skatteväxling-
en, som vi drivit mycket hårt, är viktig. Vi tycker att det är viktigt med
gröna nyckeltal så att vi förstår att en ekonomisk utveckling både kan
gynna och missgynna en ekologiskt hållbar utveckling.

I en budget måste det finnas rejäla miljöstatsningar, och i de budgetar
som har lagts fram under den här mandatperioden finns sådana, vilket vi
tycker är mycket trevligt.

Men vi måste också ha en lagstiftning som knyter ihop. Miljöbalken
är ett utmärkt instrument som visat sig fungera mycket bra i praktiken
och ger precis det lagstöd som behövs för rejäla miljöåtgärder i landet.

Jag vill kommentera något vad en del andra har sagt. När det gäller
saneringen kan vi se att det gjordes mycket bra insatser på saneringsar-
betet på 80-talet och tidigt 90-tal, men sedan försvann de i ett samarbete
mellan Socialdemokraterna och Centern. De pengar som nu finns – 65
miljoner för 2000, 150 miljoner för 2001, 300 miljoner för 2002 och 400
miljoner för 2004 – visar vad vi vill i den här majoriteten. Det förekom-
mer saneringar. Jag kan säga att saneringen av sjön Turingen är ett ex-
empel som precis avslutats, en sanering där den praktiska delen tog mer
än fem år att genomföra och där kostnaden blev betydligt större än vad
man trodde. De här projekten måste verkligen planeras för att pengarna
inte ska rasa i väg, för det som ska göras är så svårt, dyrt och nytt.

Det är mycket viktigt med naturreservat har Harald Nordlund påpe-
kat. En lagrådsremiss är på väg för att införliva fågeldirektivet och art-
och habitatdirektivet i svensk lagstiftning, i miljöbalken. Jag kan konsta-
tera att det skydd som ges inom Natura 2000 i mångt och mycket är star-
kare än det skydd som vi har i Sverige för naturreservat. Det är egentlig-
en inte så konstigt, för nere i Europa är dessa områden mycket små, udda
och mycket värdefulla, medan vi i Sverige har en annan typ av natur och
har varit mer pragmatiska – enligt Miljöpartiets uppfattning ibland för
pragmatiska – när det gäller att tillåta naturreservat. Men här skärps alltså
kraven.

Elanvändning diskuteras mycket. Vi som inte bara finns här utan
också diskuterar med sådana som praktiskt säljer el vet att det som stod i
medierna häromdagen var mycket väntat. Det finns nämligen många
aktörer som producerar el och som anser att elpriset måste upp. Det gäl-
ler att skapa en situation där det verkar som om det är elbrist. Det är
förvånande att journalister varje gång på vintern när det blir 20 grader
går på det här och skriver som de som vill höja elpriset säger.

Det är precis som har sagts, att vi har haft ett elöverskott som har va-
rit så stort att kärnkraften har utnyttjats mycket litet, framför allt efter det
senaste blöta året när magasinen är mer än överfulla.

När det gäller klimatförändringar hoppas jag att jag slipper en replik
på det, därför att vi har haft diskussioner om det flera gånger. Att påstå
det om Bert Bolin, som verkligen har kämpat för att vi alla ska inse att

det som sker i dag beror på mänsklig påverkan, är skamligt. Om det är någon som har varit tydlig i den frågan är det Bert Bolin.

Det är också fascinerande att höra att det fortfarande i denna kammar, i Sveriges riksdag, finns ledamöter som påstår att det är annat än mänsklig påverkan som är den största enskilda bidragande orsaken till klimatförändringarna. Vi har mer koldioxid i atmosfären än vi har haft på 420 000 år. En enad klimatpanel i FN talar om att vi har en ökad medeltemperatur, med 1,4–5,8 grader, och försöker verkligen tala om att det beror på mänsklig påverkan. Då är det pyton att vi här säger annorlunda. Det är skandal och skamligt.

När det gäller sopförbränningen kan jag med glädje konstatera att ett förslag är på väg där man ser över hur skattesatserna satts. Det kommer att bli något som vi får diskutera när vi diskuterar budgeten.

Avslutningsvis, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 14 i betänkandet.

Anf. 28 HARALD NORDLUND (fp):

Herr talman! Gudrun Lindvalls resonemang kring Natura 2000 är intressant och viktigt. Att Natura 2000 skulle ge ett starkare skydd än vi för det mesta ger skyddade områden i Sverige är en viktig del i den här diskussionen.

Jag vill fråga Gudrun Lindvall: Är det anledningen till att vi från svensk sida har legat relativt lågt när det gäller att anmäla områden att upptas i Natura 2000? Är det rädslan, om jag får uttrycka mig så, för att dessa områden skulle ges ett alltför starkt skydd?

Anf. 29 GUDRUN LINDVALL (mp):

Herr talman! Det är naturligtvis en fråga som ska ställas till miljöministern. Om jag vore miljöminister skulle jag svara att Sverige inte alls har legat lågt med att anmäla områden till Natura 2000. Sverige har snarare varit mycket aktivt i att anmäla områden till Natura 2000. Men – och det är viktigt att framhålla – man måste, när man ser vilket starkt skydd Natura 2000-områden får, också ha det klart och se till att markägaren inte ska få problem.

Man ska vara klar över att markägarfrågan är löst för de områden som lämnas. Man ska se till att man inte så småningom hamnar i situationer där man blir oense med markägaren. Därför har man från svensk sida varit noga med att lämna de områden som det tidigare har funnits skydd för som naturreservat, naturvårdsområden osv., vilket har varit helt riktigt.

Man har också försökt få fram områden inom alla biotoper som ska lämnas. Men man har också varit noggrann med att skyddet kan verkställas. Vi kan titta på vad som har skett inom t.ex. Stora sjöfallets nationalpark. Där var ingreppen under många år otroligt stora. Den typen av ingrepp kan inte ske i områden som får Natura 2000-skydd. Där är kraven mycket större. Det kan man se i art- och habitatdirektivet.

Sverige har fått kritik för att vi inte har infört direktivets regler i miljöbalken. Sveriges regering gjorde den bedömningen att vi egentligen hade ett lika starkt skydd för våra områden inom den befintliga lagstiftningen som art- och habitatdirektivet kräver. Nu kommer en lagrådsre-

miss som ändrar svensk lagstiftning, klargör hur det ska se ut och klargör att skyddet är så starkt som direktivet kräver.

Prot. 2000/01:66
14 februari

Anf. 30 HARALD NORDLUND (fp):

Herr talman! Det sägs att man varit aktiv från svensk sida. Faktum är ändå att Sverige har fått kritik och att vi har anmälts till EG-domstolen för att vi är för långsamma och för att vi har rapporterat alltför få områden att upptas i Natura 2000.

Jag tolkar också svaret på min fråga till Gudrun Lindvall så, att det här finns en rädsla för att de områden som vi rapporterar ska upptas kommer att ges ett alltför starkt skydd.

Anf. 31 GUDRUN LINDVALL (mp):

Herr talman! Jag har inte den rädslan. Det Sverige har fått kritik för har framför allt varit att vi inte har det lagstöd som man anser att direktivet kräver.

Det handlar mycket om juridik. I Sverige skriver man inte lag på samma sätt som man gör i det som kallas för EU-rätten. I Sverige skriver vi lag som vi skriver författningskommentarer till. I många länder i EU står precis allting i paragraftexten.

Vi hamnar lite grann i konflikt om hur man skriver lag i Sverige och i EU-rätten. Därför har kommissionen krävt att vi i den svenska lagtexten i miljöbalken ska skriva lag på det sätt som EU-rätten kräver, dvs. att allting ska stå i paragraferna.

Där har Sverige försökt förklara att vi inte har den traditionen här. Nu har man tvingats ge sig och införa det som direktivet säger i lagtext. Det här diskuterar juristerna mycket. Det är egentligen en juridisk diskussion snarare än en politisk diskussion.

Art- och habitatdirektivet innebär att man plockar ut ett antal arter och ett antal biotoper som ska skyddas. Sedan bryr man sig inte om hur mycket vi har av den typen och hur det ser ut i respektive land. Det innebär att det här i Sverige blir oerhört mycket som ska skyddas därför att Tyskland inte har den typen av biotoper eller därför att Spanien har den typen av biotoper.

Vi måste naturligtvis se till att vi sparar så pass mycket att vi kan säkerställa en typ av biotop. Men det måste också finnas en möjlighet att känna att skyddet blir så pass starkt som vi vill. Det får inte vara så att vi lämnar in en förskräcklig mängd områden till Natura 2000 för att vara bäst i klassen och så småningom upptäcker att vi ändå inte kan se områden det skydd som faktiskt krävs.

Jag tycker att det Sverige har gjort inom Natura 2000 är imponerande. Vi har lämnat in enormt många områden, flera tusen områden. Att klaga på det tycker jag inte finns något skäl till. Låt oss bara se till att de områdena får det starka skydd som Natura 2000 kräver. Man får inte göra någonting i de områdena.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 4 §.)

Hållbara Sverige

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.33 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.00 då dagens votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.00.

4 § Beslut om utskottsbetänkande som slutdebatterats vid dagens sammanträde

MJU10 Hållbara Sverige

Punkt 2 (Funktionstänkande i miljöpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (c)

Votering:

290 för utskottet

14 för res. 1

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 74 m, 38 v, 35 kd, 13 fp, 13 mp

För res. 1: 14 c

Frånvarande: 14 s, 8 m, 5 v, 7 kd, 4 c, 4 fp, 3 mp

Punkt 4 (Allemansrätten)

1. utskottet

2. res. 2 (kd, m, c)

Votering:

178 för utskottet

129 för res. 2

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 8 fp, 14 mp

För res. 2: 74 m, 36 kd, 14 c, 5 fp

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 6 kd, 4 c, 4 fp, 2 mp

Punkt 5 (Biologisk mångfald i skogsbruket)

1. utskottet

2. res. 3 (fp)

Votering:

294 för utskottet

14 för res. 3

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 118 s, 74 m, 38 v, 36 kd, 14 c, 14 mp
För res. 3: 14 fp
Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 6 kd, 4 c, 3 fp, 2 mp

Prot. 2000/01:66
14 februari

Punkt 10 (Miljökonsekvensanalys med anledning av stängningen av Barsebäck 1)

1. utskottet
2. res. 7 (kd, m)

Votering:

185 för utskottet

123 för res. 7

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 38 v, 14 c, 1 fp, 14 mp

För res. 7: 74 m, 36 kd, 13 fp

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 6 kd, 4 c, 3 fp, 2 mp

Punkt 12 (Energiskatt på biobränslen)

1. utskottet
2. res. 10 (kd, c)

Votering:

258 för utskottet

50 för res. 10

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 74 m, 38 v, 14 fp, 14 mp

För res. 10: 36 kd, 14 c

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 6 kd, 4 c, 3 fp, 2 mp

Punkt 13 (Skatt på förbränning av avfall)

1. utskottet
2. res. 11 (fp)

Votering:

293 för utskottet

14 för res. 11

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 74 m, 38 v, 36 kd, 14 c, 13 mp

För res. 11: 14 fp

Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 6 kd, 4 c, 3 fp, 3 mp

Punkt 14 (Handel med utsläppsrätter)

1. utskottet
2. res. 13 (c, fp)
3. res. 14 (mp)
Förberedande votering:
37 för res. 13
14 för res. 14
257 avstod
41 frånvarande
Kammaren biträdde res. 13.
Huvudvotering:
192 för utskottet
28 för res. 13
88 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 117 s, 1 m, 38 v, 36 kd
För res. 13: 14 c, 14 fp
Avstod: 1 s, 73 m, 14 mp
Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 6 kd, 4 c, 3 fp, 2 mp

Punkt 24 (Koldioxidbeskattning)

1. utskottet
2. res. 17 (fp)
Votering:
292 för utskottet
16 för res. 17
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 118 s, 74 m, 38 v, 36 kd, 14 c, 12 mp
För res. 17: 14 fp, 2 mp
Frånvarande: 13 s, 8 m, 5 v, 6 kd, 4 c, 3 fp, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

5 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 februari

2000/01:656 av *Owe Hellberg* (v) till statsrådet *Ulrica Messing*
Sambandet mellan regionalpolitik och boende

2000/01:664 av *Inger René* (m) till statsminister Göran Persson
Antisemitiskt konstnärskap

2000/01:665 av tredje vice talman *Rose-Marie Frebran* (kd) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Sista länken-bestämmelsen

Prot. 2000/01:66
14 februari

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 20 februari.

6 § Kammaren åtskildes kl. 13.11.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början t.o.m. 3 § anf. 9 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 10.33 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
3 § Hållbara Sverige	1
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01:MJU10	1
Anf. 1 LARS LINDBLAD (m)	1
Anf. 2 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd)	4
Anf. 3 ESKIL ERLANDSSON (c)	6
Anf. 4 HARALD NORDLUND (fp)	8
Anf. 5 LARS LINDBLAD (m) replik	10
Anf. 6 HARALD NORDLUND (fp) replik	11
Anf. 7 LARS LINDBLAD (m) replik	11
Anf. 8 HARALD NORDLUND (fp) replik	11
Anf. 9 ALF ERIKSSON (s)	12
Anf. 10 LARS LINDBLAD (m) replik	14
Anf. 11 ALF ERIKSSON (s) replik	15
Anf. 12 LARS LINDBLAD (m) replik	15
Anf. 13 ALF ERIKSSON (s) replik	15
Anf. 14 ESKIL ERLANDSSON (c) replik	15
Anf. 15 ALF ERIKSSON (s) replik	16
Anf. 16 ESKIL ERLANDSSON (c) replik	16
Anf. 17 ALF ERIKSSON (s) replik	16
Anf. 18 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd) replik	17
Anf. 19 ALF ERIKSSON (s) replik	17
Anf. 20 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd) replik	17
Anf. 21 ALF ERIKSSON (s) replik	18
Anf. 22 KJELL-ERIK KARLSSON (v)	18
Anf. 23 HARALD NORDLUND (fp) replik	20
Anf. 24 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik	20
Anf. 25 HARALD NORDLUND (fp) replik	20
Anf. 26 KJELL-ERIK KARLSSON (v) replik	20
Anf. 27 GUDRUN LINDVALL (mp)	21
Anf. 28 HARALD NORDLUND (fp)	22
Anf. 29 GUDRUN LINDVALL (mp)	22
Anf. 30 HARALD NORDLUND (fp)	23
Anf. 31 GUDRUN LINDVALL (mp)	23
(Beslut fattades under 4 §.)	23
Ajournering	24
Återupptagna förhandlingar	24
4 § Beslut om utskottsbetänkande som slutdebatterats vid dagens sammanträde	24
MJU10 Hållbara Sverige	24
5 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	26
6 § Kammarén åtskildes kl. 13.11.	27

